

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — 6 K — f. | negyedévre — 1 K 50 f.
Félévre — 3 „ — „ | E yes szám ára 20 fillér.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 2 dollár.

Felolós szerkesztő

BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)

Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

Nyitlter sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

Nemzeti zarándoklatunk jelentősége.

Október 11-én este a budapesti keleti pályaudvarról zarándok csoport indul Rómába. E zarándoklatnak természetszerűleg vallási jelentősége van. A keresztény ös-, közép- és új-kornak ezernyi alkotása megerősíti a Krisztusban való igaz hitet. De eme zarándoklatnak igen fontos nemzeti jelentősége sem kisebb a vallásinál. A történelem kétségtelen tanúsága szerint II. Szilveszter volt a keresztény egyháznak ama kimagasló pápája, akitől Géza fejedelemnek 997-ben trónra ült fia, István királyi méltóságot és címet s ennek külső jeléül koronát kért és nyert. Mikor István fejedelem e koronát fejére tette és vele magát fölkenette, e ténnyel lett a „dux”-ból „rex”. Ekkor alakult meg az önálló magyar királyság. Szent István királynak cseh és lengyel uralkodó kortársai Ottó császárnak hódolnak és általa mindvégig „dux”-oknak ezimeztetnek, szent István a földi legnagyobb hatalomtól, a pápai széktől kérte és kapta királyi

méltóságát, de minden legkisebb függés nélkül. Amiért sok hazánkfia eped, azt tudniillik az önálló, a német elemtől független magyar királyságot a böles és szent István már a 11. század hajnalhasadásán megalkotta. Aki által megalkotta, ennek a francia születésű II. Szilveszter pápának sírjához megy most a nemzeti zarándoklat. Tehát igen nagy ennek politikai és nemzeti jelentősége.

Egyházmegyénk főpásztor, Boromisza Tibor dr. püspök átérezve a zarándoklat vallási és nemzeti kettős nagy célját, ha Isten is úgy akarja, szintén elzarándokol titkára, Hámon Róbert pápai kamarástól kísérvé az örök városba, hogy külsőleg is kimutassa ama hálát, melyet II. Szilveszter pápa emlékének lelkeében érez és jelen legyen az ezen pápa tiszteletére készült emlékmű leleplezésénél. Ezen alkalommal a jelenlegi pápának is bemutatja hódolatát és számot ad a szatmári egyházmegyé állapotáról.

Nagyon kívánatos, hogy egyházmegyénk területén minél több

egyházi és világi ember átérezze a tervezett zarándoklatnak egész nemzetünkre kiható nagy erejét és kísérje el a főpásztort, Jézus egykori helytartójának, II. Szilveszternek sírjához és jelenlegi helyettesének, X. Pius pápának legdicsőbb trónjához.

A zarándokolni óhajtok szíveskedjenek szándékukat a püspöki irodában minél előbb bejelenteni.

Jelentkezni lehet október 4-ig.

Utítterv:

Indulás október 11-én este a keleti pályaudvarról. Fiume—Veneze hajón. Venezeből kirándulás Paduaba és Muranóba. Veneze—Florenz. Florenz—Róma. Rómába érkezés 15-én este. Római tartózkodás 16., 17., 18., 19., 20-án, Visszatérés 20-án este. Róma—Ancona—Fiume—Budapest. Megérkezés 22-én. Ezen ut költségei I. osztály 270, II. oszt. 220, III. oszt. 150 korona. Benne van az utazási díjakon kívül Fiumétől Fiuméig teljes ellátás, az állomásoktól és azokhoz kocsis és podgyászszállítás, a venezei gondoladíjak, rendezés, kalauzolás és Péterfillér. — *Lesz tisztán szárazföldi utazás is: Fiume—Cormons—Veneze—Róma és vissza.*

A magyar nyelv veszedelemben.

Írta: **Bodnár Gáspár.**

— Első közlemény. —

Napról-napra¹⁾ halljuk a panaszt:

— A magyar nyelv, a magyaros beszéd és írásmód komoly veszedelemben van!

Hangzik pedig e panasz nemesak lelkes irodalompartolók, írók ajkain, magántársaságokban, de megnyilatkozik illetékes alakban is. Ott, ahol a nemzeti nyelv eredetiségét, tisztaságát, a magyaros beszéd sajátos természetét ugyszólván kötelességből őrzik, ápolják.

Szomorú jelenségnek kell tekintenünk azt a gondatlanságot, amivel a nemzeti nyelvet általában kezeljük, beszéljük és ahogyan vele gondolatainkat kifejezzük. Mert e kifejezésekben megdöbbentő módon állapíthatjuk meg, hogy Magyarországon legtöbb embert, még vezető embereinket is, — a német befolyás nyugózi. Az újságok legtöbbje egy-

¹⁾ És nem nap-nap mellett. Legalább is nap-nap után. „Nap nap után, hovor egyszerű ravatalán.” Arany.

szólván iparszerűleg űzi ezt a nemzetrontó mesterséget. Nemesak az újságok legtöbbje, de a tudósok is németből fordítanak és német ésszel gondolkoznak.²⁾ A kereskedővilág meg éppen németbe fojt minden magyar nyelvérzékét.³⁾

Sokan mosolyognak, ha ez irányban javításokra törekszünk. Okvetlenkedésnek tekintik. Mint a szeg a zsákból, ugy szokik ki belőlünk, — mondják, — a tanár, a mindig tanítani kész pedagógus.

Jó, jó! II. Józsefnek és a Bach-korszaknak durva, erőszakos németesítőse kudarczsal végződött. Sőt örvendetes visszahatást keltett. De a lassu, folytonos németesítés, rontása a nemzeti nyelv iránt való érzéknek... észrevétlenül annyira kiforgatja nyelvünket eredeti természetéből, hogy éppen nemzeti mivoltunkra lehet végzetes.

Megrázó, nagy viharokat kihever a ten-

²⁾ Magyar Nyelvőr 1908. márcz. Simonyi cikke.

³⁾ El lett könyvelve. Ki lett fizetve. Ez szépen be lesz pakolva. Elkéste a vonatot. Meg lesz nézve a főkönyvben. Stb. stb.

ger óriás hajója. De a lassan, naponként, óránként dolgozó szu észrevétlenül súlyosztheti a tenger mélységébe. Ahonnan sohasem kerül többé napfényre.

Igy van a nemzeti nyelv is. Benne él, nyelvében él a nemzet, — írja Kazinezy. S ha nyelvét felforgatják, elkoptatják, megrágják eredeti sajátosságát, természetét: vele együtt kopik, sülyed maga a nemzet is. Lassan, de biztosan. Migha nyelve marad, marad épségében, szépségében, eredeti zamatjában: a nemzet az idők sírjába dőlhet, de a nyelve él örökre. Példa reá a görög és latin nyelv.⁴⁾

A nyelvújítás jogosultságát senki sem tagadhatja. A nemzeti nyelv a maga bővülését, alkalmazkodását ugyszólván önjerejéből indította meg. Önmaga vájta magamagának a medret, melyben tovább folyhat, haladhat.

⁴⁾ Nincs nyelv, — mondotta a sok-sok nyelven beszélő Mezzoffan bíboros, — amely nyelv a classikusok fonségét ugy hordozza, mint a magyar hexameter.

ILYÉS DÁNIEL

MŰBUTOR-ASZTALOS
SZATMÁR, Jósika-utca 7. szám.

Elvállalatom bármily bútorok készítését a mai kor igényeinek megfelelően, a legmodernebb kivitelben. Háló, ebédlő, úri szalon, leány, gyermek-szoba berendezéseket mahagóni vagy bármely különleges faanyagból.

Ezen utasok ellátása a római tartózkodás után ér véget. I. oszt. 320, II. oszt. 260 korona.

A római hivatalos ünnepség 16-án, szombaton és 17-én vasárnap lesz. Szombaton a Lateránban ünnepélyes szent mise és fényes korona-ünnepély. Vasárnap a szent Péter-templomban ünnepélyes istentisztelet és pápai kihallgatás. A többi idő Róma nevezetességeinek megtekintésére szolgál.

Hétfőn és kedden az arra vállalkozókkal Nápolyba rándul a veze őség, hol a Vezuvot Pompejít és Kapri szigetét is felkeresik. Akik Rómában maradnak vissza, a legmondosabb kalauzolásban részesülnek.

A parlamenti válság. A mult hét szenzációja, hogy a koalíciós kormány beadta lemondását. Nem lepett meg senkit, sőt várni lehetett, miután nyilvánvaló volt, hogy a kormány tagjai közt a bankkérdést illetőleg nincs meg a szolidaritás. Miután *Kossuth* Ferencz, a többségi párt vezére nem járult hozzá *Wekerle* kibontakozási tervéhez, nem maradt egyéb hátra, mint a kabinet felmentését kérni a koronától. Hogy mi lesz most, senki sem tudja megmondani. A bizonytalan helyzet következtében a képviselőház egy hétre elnapolta összeülését. Tudvalevőleg tegnap kellett volna az új ülésnek megnyitni. A jelen pillanatban *Kossuth* Ferencz kihallgatása nyomul előtérbe, ki meghívást kapott a királyhoz. Ettől a kihallgatástól azonban aligha lehet döntést várni, sőt nagyon valószínű, hogy a válság még sokáig el fog húzódní. Politikai körökben ma is erősen tartja magát a hit, hogy a felség meg fogja bizni a jelenlegi kormányt az ügyek továbbvitelével. Ez természetesen nem volna a válság megoldása, csak elodázása, a mit a függetlenségi párt erősen perhorreskál.

De el kell ismernünk, hogy e nyelvújításnak veszedelmes árnyékoldalai is voltak és vannak.

Szerencsétlenség volt nyelvünkre nézve, hogy úgy Bánóczy, mint Kazinczy német fordítások segítségével⁵⁾ indították meg a nyelv-művelést.

Az ő példájuk nagyon végzetesen hatott. Követőik ngyszólván jogot, lökést kaptak arra és abban, hogy mindenben és mindenütt a német mintát kövessék.

Számtalan fölösleges szó és fordulat ömlött nyelvünkbe. Természetes, hogy mind a tősgyökéres, magyaros kifejezések rovására és egyenes kiszorítására.

Sokan és elég korán észrevették a bajt. A *Magyar Nyelvőr* majd négy tizedéves küzdelme, különösen a sokáig félreismert⁶⁾ de aztán annál inkább megbecsült *Szarvas* Gábor nyelvtudósunk ugyszólván egész életét a romlás megakadályozására, a gyomok kiirtására és a helyes nyelvérzék javítására áldozta.

És bár e küzdelem szívós és kérelhetetlen volt, az ellenhatás, az ujságok köny-

⁵⁾ És nem „segély”-ével.

⁶⁾ *Csiky* Gergely „*Mukányi*” cz. színműve egyenesen gonytárgyává teszi.

Az igazságügyminiszter távozása. Ó felsége *Günther* Antal igazságügyminisztert felmentette távezetésétől és azzal ideiglenesen dr. *Wekerle* Sándor miniszterelnököt bizta meg. *Günther* Antalt pedig kinevezte a királyi kuria elnökének. Ez a kinevezés minden igazságszerető embernek meglepődésére történt. *Günther* Antalban egy mély tudományu, szeplőtelen karakterű és páratlan igazságérzettel bíró vezetőt kapott a magyar judikatura. Ha ilyen kezébe van letéve az igazságszolgáltatás ügye, ha ilyen vezér áll a sereg élén, biztosak lehetünk felőle, hogy a bírói tekintélynek eddig is tiszteletre gerjesztő nyombusa nem fog esorbolni, hanem növekszik fényben és erőben. Ezért kelt örömet *Günther* Antal kinevezése, kinek működésétől a legszébb jövőt lehet remélni.

Thaly Kálmán meghalt. Minden magyar embernek őszinte részvételt és fájdalommal tölti el lelkét, hogy *Thaly* Kálmán, a magyar történetírásnak egyik jeles bajnoka elköltözött az élők sorából. Színmagyar volt szíve, lelke, működése. A Rákóczi kornak kutatója, ezen idők nagy eseményeinek felderítője volt a kiváló historikus, ebbe a korszakba élte bele magát, ennek szentelte élete javát. A tudomány és politika terén egyaránt szolgálta hazáját, egykor jeles tanár és ujságitró, majd mint a honvédelmi miniszterium főtitkviselője, három évtizeden át pedig a parlamentnek volt egyik díszé, ékessége.

Állandó óvodákat a régiék helyébe.

Óvodavizsgálat ezimel örvendetes hír jelent meg e lap legutóbbi számában. Feltételezzük természetesen, hogy a hír megféle a valóságnak, a nők iránt szokásos udvariaságból eredő magas díszért mellett is.

És ebből a hírből azt olvassuk, hogy Vállajon a gyermekek otthon még svábul be-

szélnek és hogy a szülők nagy örömmel hallgatják a gyermekeik magyar szavalatait.

A szülőknek a magyar beszéd felett való örömet, a magyarosodás iránti törekvését megtaláljuk az összes sváb községekben. Így van ez Vállajon is s ezzel Vállaj népe eleven bizonyítékát adja magyar érzelmeinek s a magyar nyelv tökéletes elsajátítására irányuló hazafias oktatás iránti örömeinek.

Viszont azt is olvassuk, hogy az óvónő, — aki mindenben a kor színvonalán áll és hivatását teljesen átérzi, — szinte emberfeletti munkát kénytelen végezni, hogy az otthon svábul beszélő gyermekek az óvodában magyarul tudják előadni kis mondókáikat.

Hát itt lá'szólagos ellentét van. Mert ha a magyarosodás felé hajló törekvés olyan nagyon örvendetes, akkor Vállaj közönsége miért nem igyekszik megadni a módot is az ő gyermekeinek s a buzgó óvónőnek a tökéletes magyarosításhoz, hogy ne csak emberfeletti munka árán lehessenek a magyar szó hrdetői?

Miért nem állandósítják a nyári óvodát? Így a gyermek télen nem tanul, nem halad a magyar nyelvben előre. S ha nem halad, — visszamarad. Az a sváb gyermek elfelejti — részben — a nyáron tanultakat. Pedig ezek a kis sváb gyermekek több szolgálatot tesznek a magyar nyelv terjesztésének, mint sok diplomás magyarosító. Mert a gyermek magával viszi az óvodai tudományokat haza, a sváb házba. A gyermekkel csak az ő tudományával lehet igazán szóba állni s így a szülő, a testvér is alkalmazkodik hozzá. Így terjed aztán a magyar nyelv.

Tehát alkalmat kell adni az óvónőknek buzgó működésük hathatósabb kifejtésére, a gyermekek pedig a magyar nyelvben való jártasság fokozottabb elsajátítására.

Ezt elérjük, ha a vállaji nyári menhelyet állandó óvodává tessük.

Nyelv s stílus szempontjából fogom ennek a nemzeti munkának életszükségletét tárgyalni.⁸⁾

* * *

Hogy nemesak köznapi, de irodalmi nyelvünk is milyen messzire eltávozott a régi, népies magyarosságtól, azt legesattanósabban lehet megmutatni azon nagy esomó, világosan szóló példákban, melyeket részint a *Magyar Nyelvőr*⁹⁾, részint a tapasztalat, a megfigyelés összegyűjtött. Ezek a példák minden elméleti fejtegetésnél jobban szemléltetik, hogy mennyire uralkodik rajtunk a német gondolkodás. Mennyi régi, tősgyökéres, népis magyarságot kiszorítanak a németből fordított új kifejezések.

A legelterjedtebb a „bir” igének helytelen és magyar nyelv szellemével teljesen ellentétes használata. Ezzel a szépségi hibával remek szónoklatokban, kitűnő irodalmi műveinkben is boszantóan és gyakran találkozunk. Pedig a „bir” igét nyelvünk eredeti sajátossága szerint csak ily alakban hasz-

⁸⁾ Évek óta gyűjtött tapasztalatok, felszóla'ások, panaszok alapján. Tehát én inkább gyűjtő, mint eredeti értekező vagyok jelen munkámban.

⁹⁾ *Simonyi* Zsigmond, főleg pedig *Csapodi* dr.

CSAPÓ LAJOS

SZATMÁR, Deák-tér 7., (I. emelet).

**ELSŐRANGU PAPI-
ÉS POLGÁRI SZABÓ**

Magyar díszruhák, Polgári ruhák,
Papi öltönyök, Liberálák,
Reverendák, Szarvasbőr-
Czimádák, nadrágok,
Palástok, fővegek, Bőr kabátok
készítését elvállalom.

Mindenemű öltöny készítésénél a fősulyt az elegáns szabás és finom kivitelre fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok szállítmányaim valódi színe és tartóságáért. Nagy raktár honi és angol szövetekben.
Tisztelettel **CSAPÓ LAJOS,** szabó-
mester.

És ezt kell szorgalmazni nemcsak itt, hanem a többi sváb községekben is. E népben — tudom — megvan az akarat, a hajlam s a képesség úgy erkölcsileg, mint vagyoniilag. Csak a hatóság kezdeményezze, lássa el a népet tanácsal s támogatással.

Az eredmény, amit a magyarosítás terén e nép életében az óvoda által elérhetünk, oly szép, oly példás lenne, hogy az összes sváb községekben az állandó óvodák felállítása szinte hazafias kötelesség. (Ott van például Fény és Csanálos.)

Az iskolai tanítást is mennyire megkönnyítené az, ha a tanulókat mindjárt legelőször magyarul lehetne kezelni, rendszeres tananyaggal és nem pedig a magyar beszédre tanítani.

Különböztetéses itt a bővebb fejtegetés. Cézéom csupán az volt, hogy az illetékes körök, elsősorban a kir. tanfelügyelő figyelmét felhívjam e tárgyra. Ő ismeri a népet, a viszonyokat legjobban, az ő közbelépése biztosítaná e sváb községek nyári óvodáinak állandósítását, — a magyarosodás, a haza javára s a nép öröme.

Csanálosi Endre.

HIREK.

Püspökszentelés évfordulója. Holnap lesz három éve, hogy *Samussa* József bíboros, egri érsek püspökké szentelte egyházmegyénk főpásztorát. Három éve immár, hogy e jószágos és áldottlelkű püspök kormányozza a szatmári megyét és pedig oly szeretettel, oly gondossággal, hogy minden kebel hálát ad Istennek, amiért őt nekünk, ennek az egyházmegyének adta. Az évforduló alkalmából úgy a székesegyházban, mint az egyházmegye területén minden templomban há-

nálhatja helyesen: Nem bírja az inát! Nem bírja tovább szenvedéseit. Nem bír hát mozdulni, stb. stb. És nem így: Nagy vagyonnal bír. Szép tulajdonságokkal bír. Rettenetes erővel bír. stb. Sokkal természetesebb a magyar beszédben és írásban csakis így helyes:

Nagy vagyona van.

Szép tulajdonságai vannak.

Rettenetes ereje van.

Mit szóljunk a „*miszerint*“ gyakori és fülsértő, döcögős használatáról, a „*hogy*“ helyett. Különösen hivatalos iratokban.¹⁰⁾

— Értesítnem kellett, miszerint —

— Azt mondja, miszerint munkába vette.

— Nem lehet eltagnadni, miszerint —.

Rettenetes ez a szokás. Pedig gyakori, még Jókai is rabja első regényeiben. Aztán teljesen megszabadul tőle. A magyar nyelv folyékonyágát teszi tönkre ez a miszerint a hogy helyett. Még a „*melyszerint*“ -et is inkább eltűri a nyelv szelleme, ha már a változatoság élvét akarjuk követni, a nagyon is bonyodalmas mondatokban összekerült „*hogy*“ -ok elkerülése szempontjából.

De legezészerűbb lesz, ha a „Magyar Nyelvőr“ idevágó példáiból és saját gyűjtemé-

¹⁰⁾ A hivatalos nyelvről külön esik majd szó.

laadó istentisztelet tartatik. Mindannyian kérjük az Egek urát, hogy tartsa, éltesse püspökünket, vezérelje őt magasztos, de terhes feladatának Isten szíve szerinti megoldásában. Éljen soká . . .

A nemzeti zárandoklat. Miként vezéreikünkben említve van, a püspök ur Ó Méltósága a nemzeti zárandokcsapattal Rómába indul. Kiséretében lesz *Hámon* Róbert pápai kamarás, püspöki titkár. Mint halljuk, csatlakozik a zárandokmenethez *Fásztusz* Elek kir. kath. főgimn. tanár és *Barna* János kir. kath. főgimn. tanár és neje, *Rónai* István esanálási és *Irsik* Lajos jánki lelkészek. Óhajtható volna, ha minél nagyobb számmal vennének részt a zárandokmenetben nemcsak papok, de világiak és pedig reformátusok is valláskülönbség nélkül, hiszen nem kath. hanem nemzeti zárandoklat ez, melyben minden magyar embernek helye van.

Boncha utódja. A térparancsnoki minőségben áthelyezett *Boncha* József alezredes helyét ideiglenesen *Fleischmann* Richárd századossal töltötték be, egyben a zászlóaljparancsnoksággal is megbízott.

Eljegyzés polgármesterünk családjában. *Vajay* Károly dr. polgármester leányát Irén kisasszonyt szombaton délben jegyezte el *Madarassy* László, a nagybányai járás szolgabírája.

25 éves áldozatok. Október 8-án 25 éve lesz, hogy egyházmegyénk két jeles papját, *Bodnár* Gáspár képezdei tanárt és *Ilovay* Lajos viski plebánost áldozópapokká szentelték. E nevezetes fordulópont alkalmat ad, hogy elismeréssel adózzunk nekik és működésüknek. *Bodnár* Gáspár mint tanár a nevelés terén tett hasznos szolgálatokat egyháznak és hazájának, mint író és publicista a társadalomnak, a közügyeknek, az irodalom-

nyemből is összehasonlításokban szemléljük, hogy mily *veszedelemben forog a mi nemzeti nyelvünk a rengeteg át- és kiforgatások miatt.*

Hogy beszélt a régi magyar? Hogy irt *Pázmány, Káldi, Mikes, Faludi, Vörösmarty, Vas Gereben, Arany*, stb. stb.

A régi magyar például így beszélt, így irt:

— *Fegyverfogható* nép. Ma így ír és beszél:

— *Fegyverképes.*

— Munkabíró ember. Ma? = Munkaképes.

— Harezbá(n) szállott szomszédjával.

Ma? = Szomszédjával fölvette a harezot.

— Kardoskodik mellette. Ma = Lándzsát tör mellette.

— Minden várákozást kielégít. Ma? = Minden igényt kielégít.

— Hosszas készületet kíván. Ma? = Hosszas készületet igényel.

Van-e okunk ennek örülni, vagy hogy ennek örüljünk. Ma? = Van-e ok e fölött örülni.

— Tessék velem tudatni, hogy . . . Ma? = Kérem engem tudatni.

— Kérem ne tapossa a lepedőt! Ma? = Kéretik a lepedőt nem tapodni. Kéretik az ajtót betenni.

nak, hol nevét emlékezetessé tette a késő századokig. Írói és hírlapírói működése összeesik papi pályájával. Mint fiatal pap irta meg első kísérleteit, majd az idők során mindjobban domborodott ki a *népies író* egyénisége. Ebben a nemben szerzett elhervadhatatlan érdemeket. Elismerés illeti azért is, hogy a helybeli kath. legényegyletnek ő volt a megalapítója, szervezője s évek hosszú során át buzgó elnöke. *Ilovay* Lajos a lelkipásztorkodás terén tünt ki odaadó buzgalmával. Terhes hivatását példátadó ambícióval töltötte be, ezért veszi körül állandó szeretete hitközsége minden tagjának.

Változás a honvédtisztikarban. A 12. honvéd gyalogezred tisztikarában f. év okt. 1-ével áthelyeztettek: Csasztkóczy Emil főhadnagy Szatmárról M.-szigetre illetve Kassára, Torma István hadnagy Szatmárról Nagykárolyba, Scherek Károly hadnagy Nagykárolyból Szatmárra, Fodor László főhadnagy és Retsky András főhadnagy Szatmárról Kassára kerületi tiszti iskolába, Both Gyula főhadnagy ezred segéd tiszté neveztetett ki.

Tanári kinevezés. A vallás és közoktatásügyi miniszter dr. *Bakkay* Kálmán helybeli kir. kath. főgimn. helyettes hittanárt rendes hittanárnak nevezte ki.

Hymen. *Varga* Lajos mszigeti pénzügyi számtanácsos a napokban esküdött örök hűséget Máramaroszigeten özv. *Pásztor* Sándorné, szül. *Oláh* Mária urnőnek. — *Szabó* József nagykárolyi pénzügyi számellenőr eljegyezte f. hó 20-án *Bárány* Tivadar kereskedő kedves leányát Piroskát Felsővisón.

Investitúrát nyert. *Rónai* István esanálási lelkész nevezett plebániái javadalomra investitúrát nyert melynek alapján parochusnak beiktatható.

Áthelyezések a méntelep osztályánál. A méntelepi katonai felügyelőség a helybeli méntelep osztálytól *Hanák* Sebestyén főhadnagyot Debreczenbe segéd tiszti minőségben, *Csiszár* Dezső hadnagyot Mezőhegyesre, *Veres* Gyula főhadnagyot Debreczenből a helybeli méntelep osztályhoz segéd tiszti minőségben áthelyezte.

Áthelyezett tanár. A vallás és közoktatásügyi miniszter *Villányi* Arnold helybeli kir. kath. főgimnáziumi tanárt a miskolci kir. kath. főgimnáziumhoz áthelyezte. Helyére dr. *Merker* Márton a gimnázium volt növendéke neveztetett ki helyettes tanári minőségben.

Hitszónoki kinevezés. A püspök ur Ó Méltósága *Bagossy* Bertalan főgimnáziumi tanárt a kir. kath. főgimnáziumhoz másodhítségűnek nevezte ki.

Lelkészi kinevezések. A püspök ur Ó Méltósága dr. *Buday* Sándor gyertyánligeti plebánost az *Enyedy* Alajos halálával megüresedett técsői plebániái javadalomra lelkésznek, *Hámon* János ideigl. técsői lelkészt Gyertyánligetre ideiglenes minőségben lelkésznek nevezte ki.

Házgondnoki kinevezés. A püspök ur Ó méltósága *Toldy* István irodatisztet püspöki házigondnoknak nevezte ki az uradalmi tisztek létszámában.

**Pártoljuk
a hazai ipart!**

Minden magyar ember szent kötelessége a hazai ipar pártolása.

KEPES SÁNDOR

Első Magyar Andesit Sirkőgyárában SZINÉRVÁRALJÁN csakis hazai termékeket dolgoznak fel.

A legkifogástalanabb kivitelben készíti a legkülönbözőbb alakú Pyramisokat, Obeliszkákat, kereszteteket, emléktáblákat, sírfeleket, mezei kereszteteket, kápolnákat, mauzoleumokat stb.

MODERN BERENDEZÉSŰ GÉPTEREM A CSISZOLÁS RÉSZÉRE. Fiók-üzlet: **Szatmár, Attila-u. 4.**

A színérváraljai küldöttség. A helybeli függetlenségi és 48-as párt választmánya elhatározta, hogy Színérváralján Kossuth Lajos szobrának okt. 3-án történő leleplezésén küldöttségileg vesz részt és a szoborra koszorút helyez. A küldöttséget dr. Kelemen Samu orsz. képviselő fogja vezetni,

A hivatalos lapból. A honvédelmi miniszter elrendelte Finkelstein Ezra tábori rabbinak a közös hadsereg tartalékából a szatmári 12. honvéd kiegészítő parancsnokság nyilvántartásába való áthelyezését. Polyák Károly szatmári 12. honvéd-gyalogezredbeli hadnagynak tiszti rangfokozatáról történt leköszönését a miniszter elfogadta. Jéger Endre Kálmán tart. gyógyszerészügyi gyakornokot a honvédség kötelékéből elbocsátották.

Gyászhir. Özv. Makray Károlyné, kinek szerencsétlenségéről mult számunkban hirtel halálával voltunk, égési sebeibe vasárnap behalt szerettei nagy fájdalomra, A sok szenvedésen keresztül ment matróna hült tetemét hétfőn d. u. temették a város részvételének általános megnyilatkozása mellett. — Véber Ignác Nagysomkut község másodbírója és végrehajtó, hosszas szenvedés után elhunyt. Ravatalára a községi előjáróság koszorút helyezett el a község közönsége nevében. — Özv. nagykéri Vályi Jánosné, született báró urai Uray Ilona e hó 26-án esteli 9 órakor életének 71-ik évében hosszas szenvedés után Majtison elhalt.

Rendkívüli közgyűlés volt összehívva szeptember 23-ra a városháza tanácstermébe, melynek egyetlen tárgyát a szentvéri faraktár kibővítése céljából megszerzendő ingatlanokra vonatkozó szerződések megkötése képezte volna, ha tudniillik a biz. tagok kellő számban egybegyűlnek. De mivel ez nem történt meg, Kőrösmezei Antal főjegyző elnöklése alatt az újabb rendkívüli közgyűlés határidejéül október 2-ának délutáni 3 óráját tűzték ki.

Hangverseny a színházban. F. hó 26-án, a lóverseny napján a színházban hangverseny volt, amelyet nem mondhatunk fölöttébb sikerültnek. Hozzá tehetjük természetesen, hogy a közönség miatt, mely jobb ügyszó méltó buzgósággal igyekezett lehetőleg távolmaradni a színházról. Így aztán érthető, hogy az üresen tátongó ház nem a legkellemebb hatást keltette a szereplő művésznőkben. Igaz, hogy ezt csak úgy gondoljuk, mint magától értetődőt. Mert a szereplők azért elsőrendű és igazi műveltséget nyújtottak a csekélyszámu hallgatóságnak, a mely hosszantartó s néha szünni nem akaró tapssal honorálta a műsor egyes számait, Wajditsch Sárka k. a. búbjáosan édes hárfajátékát, Kovács Etelka k. a. ragyogó zongoraművészetét, Benes Ida k. a. magyar, olasz, francia operarészleteit és magyar dalait, végül Erdőssy Vilmos ur humoros felolvasását, kis- és nagyszekeresi Szekeressy Olivérről, a huszas dzsidások megtréfált zaslósáról. Végeredményben a jelenlevők egy jól töltött est kellemes érzetét vitték haza magukkal.

Pártgyűlés. A szatmárnémeti függetlenségi és 48-as párt és pártkör tagjait a függetlenségi és iparos kör helyiségében szeptem-

ber 29-én, ma este 5 órakor tartandó értekezletre szíves tisztelettel meghívom. *Tárgyak:* I. A színérváraljai Kossuth Lajos-szobor leleplezési ünnepélyére menő küldöttség tagjainak végleges összeállítására. II. Az aradi vértanúk október 5-iki gyásznapijának megünneplése tárgyában intézkedés. III. A debreczeni népgyűlés tárgyában küldöttség megbízása IV. Helyi pártgyűlés ügyében intézkedés. Szatmár 1909. évi szeptember 25. Csomay Imre pártelnök és a kör elnöke.

A szatmári Oltáregyesület vezetősege ez uton is kéri az igen tisztelt tagokat, hogy a zárdában október hó 4-én (vasárnap) d. u. fél 4 órakor tartandó *közgyűlésen* megjelenni szíveskedjenek.

Templomfelavatás Kisfentősen. A Kisfentősen ujonnan épített gör. kath. templom felavatási és szentelési ünnepélyét október hó 3-án tartja meg a kisfentősi gör. kath. egyház, a melyen a püspök is képviselteti magát. Az ünnepélyes felavatás után bankett lesz, a melynek ára személyenkint 3 kor. 60 fill. Este táncmulatság 2 kor. belépti díjjal.

Óvodavizsgálat. Kálmádon Rittli Julia előrehaladott korára s gyengeségére való tekintettel f. év tavaszán lemondván menházvezetőnői állásáról, utódjául Veibel Veronka, legutóbb Magyaróváron működő okl. óvónő k. a. lett megválasztva, ki növendékeivel első nagyon szépen sikerült vizsgálatát vasárnap, azaz szept. 26-án tartotta meg számos vendég jelenlétében. *Soltész Imre* tb. kanonok, elnök szokásos ékesszólással tartott nagyhatású beszéde után megkezdődött a kis gyermekek két órán át tartó felelete. Volt vers, párbeszéd, ének, csoportjáték stb. s valamennyi csodálatosan szép, tiszta magyaros kiejtéssel és érthetően előadva. Kellemes hatással voltak a hallgatókra azok a csoportjátékok is, melyeket külön ez alkalomra készített s a szerepnek megfelelő ruházatban oly ügyességgel, gyakorlottsággal s kedves mozdulatokkal adtak elő, hogy a jelenlevőket bámulatba ejtették s nem egy jelenlevő szülő szeméből örömkönyveket csaltak ki.

XV. kimutatás a „Pázmány-konviktus“ felépítésére a mai napig felajánlott összegekről.

1. Nagym. özv. báró Vécsey Józsefné (harmadszori adomány)	50 kor.
2. Farkas Ödön gyógyszerész	50 „
3. Huszár Aladár könyvkereskedő	30 „
4. Jankovics János igazgató	50 „
5. Wolkenberg Alajos dr. theol. tanár	40 „
Összesen 220 kor.	

Fogadják a nemes szívű jótéteők a segélyre szorult ifjuság s a vezetőség hálás köszönetét.

Szatmár-Németi, 1909. évi szept. 29-én.
Ratkovszki Pál.

A város jövő évi költségvetését a gazdasági szakbizottság dr. Vajay Károly polgármester elnöklésével a mult nap letárgyalta és elfogadta a Novák Lajos főszámvévő által előadott költségvetés végső összegeit: Összes bevétel: 1.251,753 K 97 f., összes kiadás: 1.477,473 K 97 f., hiány 225,720

K, amely 242,000 K egyenes-adóalap után 66 százalék községi pótdadó kivetésével nyer födözetet. — A villanyvilágítási bizottság aztán folytatólag letárgyalta és elfogadta a Markó Kálmán villanyvilágítási igazgató által előadott jövő évi költségvetést, mely 49,000 K tiszta jövedelemmel zárul. Ebből megy 42,000 K a vill. tartalékra, 7000 K pedig a közpénztárba.

Költöző falu. Nem mindennapi esemény fog szomszédunkban legközelebb megtörténni. A nagyobb rész letelepülők által létesített Kisdengeleg község lakosságának tulajdoni része megvásárolta Szintay Kálmán érendrédi földbirtokos Biharmegyében Margitta község határában fekvő birtokát és mindnyájan odaköltöznek, úgy hogy a virágzásnak indult kis község ismét egy kis telep színvonalára fog lesülyedni. Az áttelepülők rózsás reményekkel indulnak új hazájukba.

Bereg megye az alkohol ellen. Mult szombaton szűkebb körű értekezlet volt Beregszászban a vármegyeházán Gulácsy István dr. alispán vezetésével, amelyen résztvettek — Patay András főispán és Bárczay Sándor orsz. képviselőn kívül — a központi tisztviselők és a járási szolgabírók, továbbá a két rendezett tanácsú város polgármestere, főjegyzői és rendőrkapitányai. Az értekezlet egyöntetűen megállapodott abban, hogy a vármegye területén a koresmák ünnep- és vasárnapokon, a sorozások napján, szóval nagyobb összejövetelek alkalmával a közérdek szempontjából zárva tartandók.

Uj vasut megyénkben. A jövő hónapban Halmi kiindulási állomással Bikszádig terjedő helyi érdekű vasut építését kezdik meg, melynek célja a személyforgalom lebonyolításán kívül az avasi erdők kitermelése, valamint az azon vidéki gyümölcs- és szőlőtermelés értékesítésének, a most megnyitás alatt álló kőszenttelepek kibányászásának és az elhanyagolt aranybányák megújításának előmozdítása.

Érdekeltségi értekezlet. Dr. Vajay Károly polgármester a szatmári cukorgyár létesítése kérdésében ma délelőtt 11 órára a városháza nagytermébe érdekeltségi értekezletet hívott össze. Ezen az alapvető fontosságú értekezleten megtörténni a vállalkozó cég ajánlatainak ismertetése, melyet maga a cég meghatalmazottja fog személyesen előterjeszteni. A vállalkozó előterjesztésének meghallgatása után folytatólag délután 3 órakor az érdekeltek és érdeklődő gazdák tartanak értekezletet.

A tartalékos honvédtisztek vizsgálatára Szatmáron, mely Nemes Ede cs. és kir. tábornok, honvéd-dandárparancsnok elnöklése alatt szeptember 22—25 napjain folyt le, összesen 36 egyéves önkéntes jelentkezett kikből elbukott 2, átment 34. (Egyet az állományból a második évre is visszatartottak.) Képesítést nyertek: I. A szatmári 12-ik gyalogezredből Dobay Andor, Mihálka Lajos, Kassay Endre, Imrédi Vilmos dr., Tamás Géza, Melega Miklós, Fürth Mór, Bakay Gyula, Lázár Gábor, Demjén Endre, Markscheid

Kávét

legjobbat és
legolcsóbban
beszerezhetünk

Benkő Sándor

kávékereskedőnél Szatmár, Kazinczi-utca 16.
„MOKKA“ keverék czégem különlegessége.
1 kgr. 4-40 korona. Villany erővel pörköltve.

Ekszer-üzlet és műhely áthelyezés!

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy özv. Stern Sámuelné utóda Grünhut Samu cég alatt eddig a Hungária-szálloda mellett volt üzletemet a Hám János-utca, Dr. Vajay polgármester ur házába (az új butorszövetkezet mellé) helyeztem át.

Nagy választékban raktáron tartok különféle szemüvegeket, ezüstköröket, Kérve a n. é. közönség melyek orvosi rendelvényre vagy a nélkül is kaphatók. Pecsétgyömök, gumi-bélyegzők, ezimerek vásárlása, himzómunkák készítése, tűzáranyozás és ezüsttőzést bármilyen templomi vagy házi tárgyaknak, arany, ezüst, ékszer, óra, látszer, tájéktárgyak javítását és minden e szakmába vágó munkák készítését saját gépekkel gyárilag felszerelt üzletemben olesón, jól és gyorsan eszközölöm. Tört aranyat, ezüstöt, régiségeket, régipénzeket, valódi gyöngyöket és drágaköveket a legmagasabb árban vásárolok, vagy becserelek nagy mennyiségben is. Grünhut Samu ókszerész Szatmár, Hám János-u. Dr. Vajay-ház.

Dezső és Huszthy Gyula. II. A munkácsi 11-ik gyalogezredből: Zwillinger Lajos dr., Neviczky Konstantin, Fischer Samu, Kondor János, Herky Ferencz, Levandovszky Elemér, Vajda György, Hreskó János, Potossy Lajos és Schuller Ede. III. Az egri 10-ik gyalogezredből: Bohla Jenő, Rozgonyi András és Palik János. IV. Az erdélyi gyalogezredéből: Vlaicu Vazul, Stincha Arzén, Steiner Lajos, Paull Kamill, Rafael Zsigmond, Réh János, Muth János, Fogarassy István és Révész Izidor.

Építési engedélyek. A tanács Weisz Mátyásnak Felsőforduló 32, Somogyi Bertalannak Töltés-utca 6a. és Unger Ullmann Sándornak Vajay-utca 8. szám. alatt új lakóházra s Heinrich Vikornak Hám János-utca 6: szám alatt két emeletes szállóházra adott engedélyt.

Óvodavizsgálat. Józsefházán szept. 26-án délután tartott meg az óvodavizsgálat. A vizsgálat előtt Horváth György plebános elnök buzdította a gyermekeket bátorságra, aminek meg is volt az eredménye, mert a nagyszámban megjelent szülők és érdeklődők élvezettel hallgatták az apróságok bátran előadott verseléseit és nézték szép játékaikat. A sikerült vizsgálat után az elnök megelégedését fejezte ki a megjelentek nevében is Szabó Róza óvodavezetőnek, szorgalmas munkálkodásáért és fáradságot nem ismerő vallásos és hazafias neveléséért.

A Sovány-ügy epilógusa. A hivatalos lap legutóbbi számában Mátészalkán egy eljárásbírói állásra pályázat van kihirdetve.

Gépbemutató Gilvácson. A gazdasági egyesület motorikus és magánjáró gőzeke bemutatását f. hó 23-án és 24-én tartotta Gilvácson, a két napon mintegy 350 egyén vett részt, nemesak vármegyénkbeli és a szomszédos vármegyékbeli, de Pest, Komárom, Zemplén, Békés, Bácsbodrog vármegyékbeli is. Bizottsággal több testület volt képviselve, s ügyesen volt gondoskodva a vendégek ellátásáról, amennyiben a rendezőség a helyszínére kivitte a szatmári „Honvéd-Sörcsarnok“ jelenlegi tulajdonosait, kik teljes megelégedésre feleltek meg kötelezettségüknek. Az esővel kezdődött bemutatás, derült időben folyt le és ért véget.

Adóelengedés a Szatmárhegyen. A pernoszpóra és lisztharmat által a szatmárhegyi szőlőkben okozott károk miatt néhány szőlőbirtokos adóelengedésért folyamodott. A pénzügyigazgatóság kiküldte a kár felvételére Bagossy Ferencz kataszteri kárbeceplőt, a ki mellé a város Litteczky Endre bizottsági tagot és Dobay Endre számtisztet küldte ki. A bizottság megvizsgálta a kérelmezők szőlőit és egyes helyeken teljes kárt, több helyen kétharmadnyi kárt állapított meg. Figyelmébe ajánljuk a tulajdonosoknak, hogy káraikat az adószámvevőségénél sürgősen, még a szüret előtt jelentsék be, hogy a bizottság káraikat megállapíthassa és ilyképpen az adóelengedésben részesülhessenek.

Városi tűzbiztosítás. Győr városa az összes magyarországi városokhoz átiratot intézett a városi tűzoltóságok fejlesztése és a jövedelmeknek fokozása céljából kötelező városi tűzbiztosítás életbeléptetése iránt. Az átirat kapcsán részletes statisztikai kimutatást közöl annak bizonyítására, hogy a legutóbbi 10 évi átlag szerint a városi tűzbiztosítás feltétlenül nyereséggel kecsgetető vállalkozás, mely meglehetősen jövedelmet hajt azokra a célokra, melyekre az fordítani szándékoztatik.

Halálos baleset. Drágus Janos nántúii lakos 3 évi amerikai tartózkodása után a napokban érkezett haza szülő falujába, hol megtakarított 9000 koronájáért egy kis birtokot is vett. A múlt héten egy mulatságon fegyvereket nézegettek, amikor is a kisbíró kezében volt fegyver véletlenségből elsült és az ottálló Drágus Jánost találta, ki most ez erdői kórházban élet-halál között lebeg.

Városi tisztviselők fizetésrendezése. A belügyminiszter, a városok részére megszavazott 2 millió K felosztásának sürgős eszközése tárgyában egyik város által hozzá intézett sürgetésre adott válaszában azt a kijelentést tette, hogy ez a felosztás rövidesen meg fog történni és egyúttal jelezte, hogy a városi tisztviselők fizetésének az állami hatalom részéről tervbe vett rendezését még a törvényhozási intézkedés előtt rendeletileg fogja eszközölni.

Népfelkelők szemléje. Tudatom az e városban és Szatmárhegyen tartózkodó helybeli és idegen községű katonailag kiképzett népfelkelőkkel, hogy a m. kir. 37. népfelkelő eljárás parancsnokság ez évi október hó 14., 15., 16. napjain délelőtt 8 órától kezdődőleg a városháza udvarán az alább megjelölt sorrendben időszaki ellenőrzési szemlét tart. — Október 14-ik napján az 1872., 1873., 1874. és 1875 évben született helybeli illetőségű, október 15-ik napján az 1867., 1868., 1869., 1870. és 1871. évben született helybeli illetőségű, október 16-ik napján pedig a város területén tartózkodó idegen községi illetőségű 1867—1875 évben született népfelkelők tartoznak személyesen megjelenni. A jelentkezésre kötelezettek népfelkelői igazolványukat, ennek hiányában egyéb katonai igazolási okmányokat magukkal hozni tartoznak. Személyes megjelenés helyett írásban jelentkezhetnek: a népfelkelésre kötelezett tiszt és tisztviselői jelöltek, a vallásfelekezetek felszentelt papjai, papjelöltjei és a papnövendékek, az állami és közigazgatási tisztviselők, a tanintézetek tanárai és tanítói, a községi népiskolák tanítói, a hivatali szolgák és fegyőrök, ha személyesen nem jelenhetnek meg, a pénzügyőrség, erdészet, vasut, posta és távirat és egyéb közforgalmi intézet tisztviselői és alkalmazottjai, azok, kik a népfelkelési szolgálat alól a közszolgálat érdekében ideiglenesen fel vannak mentve, végre a betegek, ha a személyes megjelenésben gátolva vannak. A betegek helyett a jelentkezést szóval vagy írásban a hozzátartozók közvetíthetik. Az írásbeli jelentkezéshez szükséges „Jelentkező lapok“ a katonai ügyosztálynál (Deáktér 2. sz.) ingyen kaphatók s azok szabályszerűen kitöltve a népfelkelő igazolvány kapcsán a szemle napot megelőzőleg 48 órával a katonai ügyosztálynál, vagy a népfelkelő eljárás parancsnokságánál beadandók. Felhívom az érdekelteket, hogy a kitűzött napokon az ellenőrzési szemlén annyival inkább jelenjenek meg, mert a jelentkezést elmulasztó népfelkelők az „Utastítás“ 78. 80. pontja értelmében 4 koronától 200 koronáig, illetve 10 koronától 200 kor.-ig terjedhető, behajthatatlanság esetén megfelelő szabadságvesztés büntetésre átváltoztatható pénzbüntetéssel fognak büntettni.

Unghváry József szőlőtelepén és gyümölcsfaiskolájában Czepléd (Pestmegye) ez év őszén nagyobb mennyiségű (300—350.000 darab) nemes gyümölcsfa-csemete kerül eladásra, 1-5 éves példányokban a következőkből: körte, alma, szilva, őszibarack, kajszinbarack, eseresznye, meggy, eper, savanyu szeder, birs, lasponya, mandula dió, füge, köszméte, ribizke,

málna, földi eper, ezenfelül szomorú alma, szomorú eper, pyramis-eper, gömb-akác, pyramis-akác, stb. csemeték. Ezek árai erősségük szerint 5—30, igen erősek 40—50 kr. Ugyancsak igen nagy mennyiségben kaphatók 1—3 éves magcsemeték; ezek árai erősségük szerint 100 drb. 80 kr.-tól 1 frt. 80 kr.-ig 1000 drb. 7 frt.-tól 17 frt.-ig. Glegitschia triacanthos és akác, áthathatatlan sövény készítésre igen alkalmas 1—3 évesek, igen nagy készlet. Ennek ára 1000 drb. 1 frt. 50 kr.-tól 5 frt.-ig. Sorfának használható akác 200—220 cm. magas 1 drb. 20 kr., 100 drb. 18 frt. 1000 drb. 170 frt. Háromszor permetezett, szokmányminőségű bor és csemegeszőlővessző, teljesen beérett, sima 1000 drb. 4 frt.-tól 7 frt.-ig, gyökere 20 frt.-tól 25 frt.-ig. Tessék árjegyzéket kérni!

A beregszászi sikkasztás ügye. Az annak idején nagy feltűnést keltett beregszászi sikkasztás ügye, végrevalahára látszólag befejezést nyert. Azért mondjuk, hogy látszólag, mert az ítéletet az érdekelt feleknek felsőbb meghagyásra megkellett felebezniök s így ki tudja, még milyen fordulatot vehet. A most leküldött ítélet szerint az egész hiány — 34,471.47 K — lefizetésére elsősorban néhai Oltmayer Ignác adótárnok örökösei kötelezettek, mert beigazolást nyert, hogy az elhunyt önállóan kezelte az összes pénz- és értékanyagokat, másodsorban Szenkovszky Gyula ellenőrré hárul a felelősség, mert indolens ellenőri szolgálattevésével lehetővé tette a sikkasztás elkövetését. Egyben Szenkovszky jelenlegi fizetésének meghagyásával kisebb hatáskörű állásba helyeztetik. Néhai Konez Lajos, aki csak egy napon át teljesített Oltmayer mellett kifizetéseket, hivatali állásába való visszahelyezése mellett 50 K pénzbírságban marasztaltatott el, míg Plander Ernő, ki szintén csak párszor teljesített ellenőri szolgálatot, írásbeli dorgálásra ítéltetett. Az ítélet néhai Kassay Gyula volt ellenőr örököseit is érzékenyen érinti, amennyiben az elhunyt ellenőr örökösei 9,173.39 K hiány megtérítésére kötelezettek.

Sertéskiviteli tilalom. A sertésvésznek Ausztriába történt behurcolása következtében vármegyénk járásai közül a csengeri, mátészalkai, nagybányai, nagykarolyi, szatmári és színérváraljai járásokból, valamint Felsőbánya, Nagybánya és Nagykároly városokból elvan tiltva a sertéskivitel.

Országos állatvásárok. Október 1-én Csenger, Kővárhosszúfalva, 4-én Felsőbányán, 5-én Nagyecsed, 11-én Színérváralja, 18-án Nagypaládon, 18-án Érendréden.

Gál Jenő mérnök irodáját Szatmáron, Batthyány-utca 15. sz., Pál János házába helyezte át. Telefon-szám 189.

Egy jó száraz borpincze bérletre kerestetik. Czim a kiadóhivatalban.

A közönség köréből.*)

Főtisztelendő Szerkesztő ur!

A „Heti Szemle“ f. hó 23-iki számában ellenem intézett támadó cikkel kapcsolatban Főtisztelendőség azon nézetének adott kifejezést, melyszerint e magán természetű ügy nyilvánosság elé nem tartozván, személyesen intézendő el. Teljes mértékben osztom Szerkesztő urnak e véleményét, mert keresztény emberhez illőnek magam is azt tartom, hogy a keresztény felebaráti szeretet melegével közelítsünk oda is, ahol azzal *nem találkozunk*. Ezért választottam én még a múlt évből datálódó s nagy port felvert ügy *személyes elintézésének* módját azonnal, amint tudomásomra jutott, hogy a cikkek atyja az ismeretes választásból kifolyólag különféle gyanúsításokkal illet. Velem működő kartársaim jelenlétében annak idején föl is kértem, hogy az ügy tisztázása végett lenne szives a nekem imputált dologról felvilágosítást adni. Ő azonban érezte, hogy bizonyítani nem tud, sarkon fordult s mindannyiunkat válasz nélkül, faképnél hagyott.

Ezek után én az ügyet a magam részéről befejeztem tekintetem s tekintem ma is. Ezért a jövőben semmiféle támadásra, — amennyiben az elintézésnek más módjára szükség nem lesz, — reflektálni nem fogok. Mert ha a cikkek atyjának minden illetéketlenül beleavatkozó fiával polemizálni lennék kénytelen, úgy Szerkesztő ur b. lapjában e czélra bátran állandó rovatot nyithatna, mire ugyan szükség nincs, mert fellépések okát a cikkek olvasói az eddigiekből is megértették. Hogy sikerült-e czéljuk előbbrevitele érdekében ellenem indított hadjáratukkal az illetékes körök figyelmét fölkelteni, nem tudom, de nem is kutatom, mert meg vagyok győződve róla, hogy az érdemhez a jutalmat ma már nem kell keresni, annál kevésbbé ilyen eszközökkel.

Kérem Főtisztelendő Szerkesztő urat az olvasóközönség tájékoztatása végett legyen kegyes a három hasábos támadással szemben e néhány — s részemről befejező — sornak a „Heti Szemle“-ben helyt adni.

Főtisztelendő Szerkesztő urnak alázatos szolgálja:
Elchlinger János.

*) Kijelentésünk után nem látjuk ugyan indokoltnak e sorok közlését, de mivel több oldalról is nyilvánult óhaj mellett, nem állunk utjában, hogy a zárszó jogával élhessen. Szerk.

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron.

Hirdetésszerző**(ÜGYNÖK)**

magas jutalék mellett felvétetik
lapunk kiadóhivatalában.

Hirdetések

jutányos árban felvétetik
a kiadóhivatalban.

Árlejtési hirdetmény.

A „Felsőbánya és vidéke keresztény fogyasztási és értékesítő szövetkezet“ 1909. nov. 1-től egy évi időtartamra, azaz 1910. okt. 31-ig szükséges 2900 q a szatmári, nagybányai és felsőbányai piacoknak megfelelő jó minőségű 6-os buzaliszt, 1400 q kifogástalan jó minőségű korpát, 1700 q elsőrendű 75 kilogrammos tengeri és 60 q jó minőségű zab szállítására ezennel árlejtést hirdet.

Ezen gabonaművek a havonkénti szükségletekhez képest részletekben vétetnek át és értékük az átvételt követő hó végén fizettetik ki.

A szállítást elnyerő köteles a kiirt mennyiségen felül 10%-kal többet esetleg kevesebbet is szállítani.

A lisztre és korpára együttes, a tengeri és zabra külön-külön ajánlat is tehető.

A lisztnél és korpánál q-kénti árakat a szatmári, színérváraljai és nagybányai malmok időnkénti árlapjaihoz viszonyítva, de lehet egy negyedévi, vagy egy teljes évi átlagos fix árban is kitüntetni. Az előző esetben az árak a szatmári, színérváraljai és nagybányai malmok árlapjaiban kitüntetett árak általában havonként utólagosan fognak megállapítani.

A liszt áraihoz megfelelő számú minták lepecsételve csatolandók. Ajánlatot lehet tenni 6-os számú liszt helyett egyre örölt buzalisztra is.

A tengeri és zab q-ként átlagos fix árban tüntetendő ki.

Az ajánlott egységárak és engedmények szával és számmal világosan kiirandók.

A liszt 25 kg-os, a korpát 50 kg-os zsákokban szállítandó, a korpás zsákok kivételével az üres zsákok szállító tulajdonába mennek át. A liszt zsákok sulya nélkül, netto sulyban, a korpát zsákokkal együtt bruttó sulyban fog átvétetni.

Az egy koronás bélyeggel felszerelt zárt írásbeli ajánlatokhoz külön borítékban 5% bántéppénz, vagy letétbe alkalmas értékpapír melléklendő, amelyet azonban a szállítást elnyerő a szállítás odaitélésekor 10%-ra tartozik kiegészíteni.

Szabályszerűen felszerelt ajánlatokat **1900. október 9-én délután 4 óráig** fogad el az igazgatóság. Az ajánlatok október 10-én, délelőtt fél 11 órakor fognak felbontatni a Kath. Legényegylet helyiségében és szabad választás után a szállítás odaitélése ki fog hirdettetni.

A ker. fogyasztási szövetkezet igazgatósága fentartja magának, hogy tekintet nélkül az ajánlott árakra, az ajánlatok közül szabadon választhasson, esetleg valamennyi ajánlatot is visszautasíthassa.

Felsőbánya, 1909. évi szeptember 23-án.

*Felsőbánya és vidéke
keresztény fogyasztási és értékesítő
szövetkezet igazgatósága.*

**Egy 12 - 13 éves fiu,
kinek egy - két közép-
iskolája van, nyom-
dásztanulónak felvé-
tetik a Pázmány-sajtó
könyvnyomdában.**

Nyavajatorés

Ki nyavajatorés, görcs és más ideges állapotban szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabad. **Hattyu gyógyszerár** által **Majna-Frankfurt.**

Hangszer üzlet!**Szalai Simon**

hangszer és zongora-

készítő s hangoló

Szatmár, Kazinczy-u. 14

Guttman-palota.

FIGYELEM!

Bármilyen jellegű elemi népiskolánál csak magyar nyelvű és olyan nyomtatványminták alkalmazhatók, amelyek a vallás- és közoktatásügyi miniszterium által megállapított összes rovatokat tartalmazzák. Az összes naplók magyarul vezetendők. (Ut. 42. §.)

Pázmány-Sajtó

villamos erőre beren-
dezett könyvnyomda

Szatmár, Iskola-köz 3.

**Készít mindennemű nyomtat-
ványokat izléses kivitelben és
.. mérsékelt árak mellett. ..**

**Raktáron tartja a következő elemi
iskolai nyomtatványokat:**

Népiskolai költségvetési nyomtatvány. 1 iv fillér	06
Főlvételi napló az elemi mindennapi iskolák és a velük kapcsolatos általános és gazdasági ismétlő iskolák, továbbá a felső népiskolák, a polgári iskolák és a polgári iskolákkal kapcsolatos női keresk. tanf. számára, a/2 minta. A külsőiv 24 tanuló számára	05
A belsőiv 32 tanuló számára	05
Előmeneteli és mulasztási napló az elemi mindennapi iskolák és a velük kapcsolatos általános és gazd. ismétlő iskolák számára, b/2 minta A belsőiv 4 tanuló számára	05
Leltári nyomtatvány. (A külsőiv 62, a belsőiv 124 sor)	08
Haladási napló. (A belsőiv 42, a külsőiv 24 sor)	04
Látogatási napló. (A belsőiv 32, a külsőiv 23 sor)	04
Népiskolai értesítő-könyvecske az állami iskolák számára 1 példány	12
Népiskolai értesítő-könyvecske havi beosztással	12
Népiskolai (elemi) bizonyítvány. 1 példány	04
Tanítói és kántortanítói díjlevél. 1 iv	08
Nyugta. 1 iv	04
Javadalmi jegyzőkönyv. 1 iv	08
Iskolai számadás. 1 iv	06
Pénztári napló. 1 iv	04
Próbalapok (korrekták) magyar és diktandó vonalzással, szép magyar stílus kerettel, csinos nyomdai kiállításban 100 példány kor. 1.20	

**Rendeléseket postafordultá-
val, az összeg utánvételezése
mellett intézünk el.**

Valek és Rajz

angol és francia különleges-
ségű czipészek, hol saját ké-
szítményü kész czipők is kap-
hatók bármilyen kivitelben.

Szatmár, Eötvös-utca 2.
(Heinrich-palota.)

Kölesön-könyvtár

Kazinczy utca 16. sz. alatti üzletem-
ben a magyar irodalom régi és legújabb jeles
róinak művei olcsó díj mellett kölesön vehet-
ők. — Cseplák Bálint.

Bertha Károly műkertész

élővirág és magkereskedése

Szatmár, Deák-tér 3. sz.
TELEFON 27. SZÁM.

Elsőrangú élővirág kötészet. Menyasszonyi,
koszorúsányi, bál és más alkalmi csokrok,
kosarak, állványok stb. Ravatali és sirkoszoruk.
Szolid árak. Vidéki rendelések különös gond-
dal, pontosan elintéztetnek. — Kereskedelmi
kertészetemet (Dinnyés-kert 6. szám)
a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom.

Sürgönyeim: Bertha kertész, Szatmár.

Aki szép és olcsó ajándé-
kot óhajt vásárolni, az menjen el a szín-
házzal szemben lévő óra és ékszer üz-
letbe, mert ott találja a legdusabb és leg-
olcsóbb választékot valódi arany és ezüst
ékszerekben, mindennemű zseb és fali órák-
ban. Tisztelettel Kepes Dávid mű-órás és
ékszerész, Szatmáron a színházzal szemben.

Hölgyek figyelmébe!

Több évi külföldi tanulmányaim, tapasztala-
taim és gyakorlataim után hazajöttem és szülő-
városomban Széchenyi-utca 14. számú
házban (Arpád-utca sarkán) angol és francia

női felsőruha divattermemet

megnyitottam. A nagyrabecsült hölgyek
szives pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Bánk Lőrincz,

aberlini szabásztani akadémián kiképzett okl. szabász.

Inglük József

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete

Szatmár Deáktér. Városház-épület.

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű polgári öltönyöket, papi reverendá-
kat; mindennemű öltöny készítésnél a fősnlyt az elegáns sza-
bás és finom kivitelre fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok
szállítmányaim valódi színe és tartósságáért.

Allandó nagy raktár honi és angol gyártmányu szövetekben.
Elsőrangú egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzleten nagy
forgalma által áruimat olcsóbb ár mellett szállíthatom, mint
bármely más czég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközölte nek.

Kérem ennél fogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni-
biztosítom, hogy a legegényesebb megrendelésnél is a legnagyobb
megelégedésre fog szolgálni.

INGLIK JÓZSEF,
szabómester.

PAPP IMRE, SZATMÁR

épület- és műbutor-asztalos, Mátyás király-utca 32. szám.

Ajánlja a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

ÉPÜLET ÉS BUTOR

ASZTALOS-MŰHELYÉT

a m. t. megrendelő közönség szives figyelmébe.

Tartós munka, pontos és szolid kiszolgálás.

Aki igazán finom, kényel-
mes, elegáns és tartós
honi gyártmányu

lábbelit akar
vásárolni,

az forduljon bizalommal

Vuja János-hoz

Szatmár, Deák-tér

(Keresztes András-féle ház),

aki dusan felszerelt czipő-raktárában
osak is valódi finom bőrből a már is vi-
lághírű hazai gyárakban készült czipő-
ket és osizmákat nagyon is verseny-
képes árakban hozza forgalomba és
üzletéből minden olcsóbbrendű készit-
ményt, a szokásos bőr- és talpatánczo-
kat teljesen kiküszöbölte, s akinek áru
osinosság dolgában is párját ritkítják.
Kívánatra mérték után bármilyen ki-
vite lü czipők és osizmák is készülnek.

Fogorvosi műtermem

és lakásom a Léway-palota eme-
letén, Hám János-utca 12-ik
szám alatt van (a kir. törvény-
széki palotával szemben). Kiváló tisztelettel BAKCSY, fogorvos.

és lakásom a Léway-palota eme-
letén, Hám János-utca 12-ik
szám alatt van (a kir. törvény-
széki palotával szemben). Kiváló tisztelettel BAKCSY, fogorvos.

ROPS

**biztonsági
gyorsfőző.**

Tűzveszély kizárva.

Ha felborul, elalszik!

Szész ki nem folyhat!

Szészfogyasztásban igen takarékos!

Kapható minden jobb vasáru és háztartási
cikkekkel árusító üzletekben.

Ha valahol nem kapható, szíveskedjék hoz-
zánk fordulni.

Képes prospektus ingyen és bérmenlve.

„ROPS“ Fémáru Részv.-Társ.

BUDAPEST, V., Külső-Váci-ut 74/67.

Helybeli elárusító: **Koós Gábor.**

*Aki jó bort szeret inni, keresse fel
a HUNGARIÁT. Egy liter új bor házhoz
28 krajczár. Kiemelendő még a többek
közt egy palack saját töltésű bor Hun-
gária gyöngye cím alatt 50 krajczár.*

Kovács Gyula temetkezési intézete

Szatmár, Kazinczy-utca 15. sz. alatt

(volt Vajay-házban) megnyílt, szemben a
református gimnáziummal. — A legmagasabb
igényeknek megfelelő temetéseket a legjutá-
nyosabb ár mellett eszközöl helyben és vidéken.
Temetkezési társulatoknak kedvezményt nyújt.

BABAKOCSIK ÉS HINTALOVAK!

Megkezdődött a nyári vásár!!

Óriási választék újdonságokból, melyek egyedül csak

a Szatmári Bazárban

KAZINCZY-UTCA 10. SZÁM ALATT, ahol ki-
fogyhatatlan választékban kaphatók: **játék, emlék-
tárgyak, fonografok, üveg, porcellán, alpaca,
díszműáruk, pénztárczák, zsebkések, aczélevő-
eszközök, fonografok és grammofonok** és ezek-
hez lemezek. — A legújabb műöntvények **valódi
ezüst platírozással**, u. m.: tintatartók, díszórák,
hamutartók, gyümölcsállványok, china-ezüst árukban
órák, hamutartók, gyümölcsállványok, china-ezüst ár-
uban mindennemű dísztárgyak. — **A legszolídabb
szabott árak**, pontos kiszolgálás. — Vidéki megren-
delések pontosan teljesíthetnek. — Szíves pártfogást kér

BLATNICZKY ISTVÁN SZATMÁR,

KAZINCZY-UTCA 10. SZÁM ALATT LEVŐ

„Szatmári Bazár“-jában.

SZOLID SZABOTT ÁRAK!

Makóczy Géza papi és polgári
szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szíves figyelmébe
modern szabó műhelyét, hol is mindennemű
reverendák és papi öltönyök a legnagyobb
pontosággal és jutányos árak mellett készülnek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, sekrestyés.

*Legalkalmasabb ajándékok órák-
és ékszerekben beszerezhetők SZABÓ
GUSZTÁV órás, ékszerész és látszerész
üzletében Szatmár, Attila-utca.*

≡ ?! MIT ÁRUL! ? ≡

Klár Andor, Debreczen

ÁRUOSZTÁLY: MŰSZAKI OSZTÁLY:

*Szenet,
Meszet,
Mütrágyát,
Nyersolajat,
Gépolajat.*

*Modern
malomberendezéseket,
Gőzgéptelepeket,
Diesel-Nyersolajmotorokat,
Gazdasági gépeket.*

BANKOSZTÁLY:

*Kieszközöl törlesztéses kölcsönöket, elad és
vesz föld- és erdőbirtokokat, lebonyolít par-
cellázásokat és mindenféle bankügyletet.*

Legjobb összeköttetés.

IFJ. RUBINSZKY

IPARMŰVÉSZETI

SZATMÁR, UJ-UTCA 3/a SZ. (SAJÁT HÁZ.)

FERENCZ

MŰHELYE

**Modern háló, ebédlő, szalon vagy
uri szoba berendezések, vala-
mint leányszoba berendezések
művészi kivitelben készülnek.**

KIVÁNATRA TERVEKKEL IS KÉSZSÉGGEL SZOLGÁLOK.

SZABÓ SÁNDOR, SZATMÁR

SZOBRÁSZ, ARANYOZÓ ÉS OLTÁRÉPÍTŐ, WESSELÉNYI-UTCA 3. (SAJÁT HÁZ)

Üzlet áthelyezés!

Tisztelettel értesitem nagyra-
becsült megrendelőimet, hogy

**SZOBRÁSZ-, ARANYOZÓ- ÉS
OLTÁRÉPÍTŐ-MŰTERMEMET**

*ujjonnan átalakítva, saját
házamba, Wesselényi-utca
3. szám alá helyeztem át.*

Kérem az igen tisztelt megren-
delőimet, hogy bizalmukkal a jövő-
ben is megtisztelni szíveskedjenek.

